

2017 Szent László királyunk éve

A Magyar Püspöki Kar elnöke, Veres András püspök úr erre az évre meghirdette a Szent László évet.

A megemlékezések évfordulókhöz vagy kerek évszámokhoz kötődnek, vagy lehet aktualitás tartalmuk is. Szent Lászlót 940 éve, 1077-ben kiáltották ki királlyá. Amikor megemlékezünk valakiről, szeretünk egy-egy aktuális szempontot is figyelembe venni, így válik a szent maradandóvá a kereszténység történelmében, amely a kegyelem erejéből táplálkozik.

Kilencszáz éves magyar keresztény történelmünkben Szent László király mindig korhű volt. Szentté avatásának ideje Európa történelmében a lovagi erények tiszteletének korszaka volt. Szent László 1192-ben történt szentté avatása a lovagi eszmék középpontjába állította őt. A keresztény Európa a lovagi eszmék erkölcsi parancsait gyakorolta. Az egyik legfontosabb lovagi eszme az elesettek, a bajbajutottak, a gyengék, a nők tisztelete volt.

Szent László első életrajza a XII. századból nem maradt ránk, de a Képes Krónika krónikása a XIV. században kiemelten tárgyalja azt. Nagy Lajos királyunk eszménnyé tette a lovagi eszméket, s ezáltal Szent László király a lovagkirályok mintaképévé, példaképpé vált.

A Szent László életét követő századokban a templomok faliképein a lovagi tettek sorozatát ábrázolták. Az egyik ilyen történet a pogány kun által elrablott nő megmentése. Ez a lovagi tett példát adott több évszázad lovagjainak. Tudjuk, hogy a nyugat-európai pogány germán szokásjog nem adta meg a nőnek azt a tiszteletet, amely a Teremtés Könyvében olvasható. Ezzel szemben az ókeresztény kor „emberideálja” megadta a nőnek a tiszteletet, amely a teremtésben megadatott számára. László király adott példát a nő tiszteletére, ez aztán a lovagi kornak eszményképévé vált.

Szent László a győztes csatáiban nemcsak a keresztény Magyarországot, hanem a keresztény Európát is megvédte. Támadtak bennünket a pogány kunok és besenyők, s ezeket a támadásokat Szent László először herceggént, majd királyként verte vissza. Ő volt a határ védője, aki megállította a keletről betörő nem keresztény népek támadásait. Ebből a korból a legtöbb falikép a

keleti határ templomaiban maradt fenn az utókor számára: a mai Szlovákia és a mai Románia templomaiban.

A középkor hívő embere búcsújáró helyekre zarándokolt. E helyek meglátogatásával vezekelt a bűneiért, mert a zarándokhely szentje közbenjárt a bűnös bűneinek eltörléséért. A reformációig a magyar zarándokok közkedvelt szent helye Szent László sírja volt. A középkorban a legtöbb zarándokhely Szűz Mária tiszteletét összekötötte Szent László tiszteletével. A búcsújárók számos egyéni csodát éltek át, amelyekről Nagyváradon a Szent László sírjára tett sok-sok fogadalmi ajándék tanúskodott, ezeket a reformáció során tüntették el.

A középkorban a keresztény Nyugat-Európa lakói is zarándokutakra indultak. Bírósági végzések maradtak meg arról, hogy a büntetés letöltése megváltható volt a Szent László sírjánál történő „kényszerzarándoklással” is. Sőt, megmaradt egy pápai bulla 1405-ből, amely szerint a pápa teljes búcsút engedélyez azok számára, akik Szent László sírjához zarándokolnak Nagyváradra, és megfürdenek a Várad melletti meleg gyógyforrásban.

A keresztény középkori Európában két alapvető tett jelentette a keresztény hit gyakorlását. Az egyik a lovagi tett, amelyre Szent László élete adott példát. A másik a zarándoklat, amely a bűnöktől való szabadulás élményét adta meg a bűnös embernek. A hit gyakorlásának e két formáját kötötte össze Szent László búcsújáró helyeinek a tisztelete.

A felekezetté válás ideje, az újkor szinte megszüntette a szentek tiszteletét. A templomok falait lemeszelték, az ereklyéket kidobták. Így semmisült meg 1567-ben Nagyváradon Szent László márványoszlopos sírja, valamint az ereklyék és a fogadalmi ajándékok.

A református Bethlen Gábor, Erdély fejedelme I. László király oltalmába helyezte Erdélyt. Tudjuk, hogy Bethlen Gábort krónikásai és versírói párhuzamba állították Szent László királlyal. Bethlen fejedelem megőrizte a magyar államiságot a két hódító birodalom között. A nyugati német és a délkeleti oszmán birodalom között maradt fenn a magyar Erdély. Bethlen kora átélte azt, amit Szent László kora is átélt. Hiszen 1071-ben a délkeleti Bizánc császára támadt ránk, 1074-ben a Nyugat német császára támadta meg az országot. Szent László még csak herceg volt, de győztes csatákat vívott mindkét hatalommal. Bethlen fejedelem ezt élte át, ezért választotta Szent László királyt

Erdély pártfogójának. Amikor megszűntek a búcsújáró helyek, amikor megszűntették a szentek tiszteletét, Szent László alakja akkor is védelmező és oltalmazó maradt.

Mária Terézia kora Szent László mellé helyezte Szent István királyt is. Így a török kor utáni oltárképek szentjei Szent István és Szent László. Nem azonos számú legenda és prédikáció maradt fenn Szent Istvánról és Szent Lászlóról. Szent Lászlóról a török korig 26 prédikációs vázlat maradt, Szent Istvánról 17. A képi ábrázolásokban is többségben vannak a Szent László legendáit megőrző jelenetek (47) a Szent Istvánéhoz képest. Mária Terézia és II. József korában megerősödött a Szent Korona tisztelete. Mária Terézia a magyar Szent Koronához kapcsolta az apostoli királyi címet, így a királynő apostolutód. II. József viszont meg sem koronáztatta magát. A magyarság függetlenségét fontosnak érző társadalom példaképként csak a Szent Koronával megkoronázott királyra tudott tekinteni.

Ebből a korból (1793) megmaradt egy podolini diák füzete, amely nem mondatokban, hanem képekben őrizte meg a diák jegyzeteit és piarista tanára magyarázatait. Egy körülbelül hetven oldalas képes füzet maradt fenn, amely olyan, mint egy képregény vagy rajzfilm a magyar királyok történeteiről. A képekből érződik a tanár magyarázata, aki példaképnek tekinti a magyar Szent Koronával megkoronázott királyainkat. II. József nyelvrendelete után, amelyben a latin helyett a németet tette hivatalos nyelvvé, felerősödött a magyar nyelv és a magyaros viselet használata. Ennek megfelelően a füzet képein a magyar királyok barokkos mentés magyaros öltözékben láthatók, és a mondatok, amelyeket a diák a királyok szájába ad, magyar nyelven fogalmazódnak meg. Szent László király alakja a XVIII. századi magyar történelemoktatásban is példakép maradt.

A történelmi korok példáin látható, hogy Szent László alakja 900 éven át megőrizte példakép jellegét. Ebben az évben megemlékezünk Szent László királyról, a keresztény lovagiasság vitézéről, az elesettek, a bajbajutottak, a gyengék, a nők védelmezőjéről. Megemlékezünk róla azért is, mert megvédte az ország határait a betörő nem keresztény támadóktól és megerősítette a határok védelmét. Igazi hungarikumként őrizzük Szent László magyaros ruháját. A búcsújárásainkkal és megemlékezéseinkkel kérjük Szent László közbenjárását, mert bűnösök vagyunk.

A középkori prédikációk Szent László alakját a következő megfogalmazásokkal idézték fel: „Ó boldog föld, melynek királya nemes”. „A bölcs király népének erőssége”. „Íme, ez az ember uralkodjék népemen”. „Ki az, hogy magasztaljuk, mert csodákat tett életében”.

A XXI. század magyar keresztény hívő embere is hasonló jelzőkkel tisztelje meg Szent László királyunkat.